

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پژوهشکده زبان‌شناسی

گروه زبان‌شناسی

پایان‌نامه دکتری رشته زبان‌شناسی همگانی

توصیف گفتار دانش‌آموزان پایه اول دبستان بر اساس

نظریه نقش‌گرای نظام‌مند هلیدی

استاد راهنما:

دکتر محمد دبیرمقدم

استادان مشاور:

دکتر مصطفی عاصی و دکتر شهین نعمت‌زاده

پژوهشگر:

مهدی دستجردی کاظمی

دی‌ماه ۱۳۸۸

صور تجلسه دفاعیه رساله دکتری

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
مدیریت تحصیلات تکمیلی

باسمه تعالی

هیأت داوران در جلسه مورخ ۸۸/۱۰/۲۹

رساله‌ی تحصیلی آقای مهدی دستجردی کاظمی دانشجوی مقطع دکتری رشته‌ی زبان‌شناسی همگانی

تحت عنوان:

توصیف گفتار دانش‌آموزان پایه اول دبستان بر اساس نظریه نقشگرایی نظام‌مند هلیدی

را بررسی کردند و رساله با درجه به تصویب نهایی رسید.

۱. استاد راهنمای رساله، جناب آقای دکتر محمد دبیرمقدم، با مرتبه علمی استاد امضا

۲. استاد مشاور رساله، جناب آقای دکتر سیدمصطفی عاصی با مرتبه علمی دانشیار امضا

۳. استاد مشاور رساله، سرکار خانم دکتر نعمت‌زاده با مرتبه علمی استادیار امضا

۴. استاد داور داخل گروه، جناب آقای دکتر صفاری‌مقدم با مرتبه علمی دانشیار امضا

۵. استاد داور داخل گروه، جناب آقای دکتر حق‌شناس با مرتبه علمی استاد امضا

۶. استاد داور خارج از گروه، جناب آقای دکتر آقاگل‌زاده با مرتبه علمی استادیار امضا

۷. استاد داور خارج از گروه، سرکار خانم دکتر مدرسی قوامی با مرتبه علمی استادیار امضا

امضای رئیس پژوهشگاه

امضای مدیر گروه

امضای نماینده مدیریت تحصیلات تکمیلی

سپاسگزاری

هیچ کس از پیش خود چیزی نشد

هیچ آهن خنجر تیزی نشد

هیچ حلوایی نشد استاد کار

تا که شاگرد شکر ریزی نشد

در این فرصت بر خود واجب می‌دانم تا از همه استادان بزرگواری که زحمت این شاگرد

سر به هوا را کشیده‌اند و می‌کشند از صمیم دل قدردانی و سپاسگزاری نمایم:

استادانی گرانمایه همچون جناب آقای دکتر حسین سامعی، جناب آقای دکتر علی اشرف

صادقی، جناب آقای دکتر علی محمد حق شناس، جناب آقای دکتر یدالله ثمره، جناب آقای

دکتر یحیی مدرسی، جناب آقای دکتر مصطفی عاصی، سرکار خانم دکتر ایران کلباسی،

سرکار خانم دکتر زهره زرشناس، سرکار خانم دکتر شهین نعمت زاده، و به ویژه استاد

یگانه و یگانه استاد ارجمندم جناب آقای دکتر محمد دبیرمقدم.

اگر چه به خوبی می‌دانم:

کز عهده شکرش به در آید

از دست و زبان که بر آید

بی شک یادگیری زبان شناسی در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با حضور

استادانی کم نظیر فرصتی است بس مغتنم و ابتهاج آور که برای اندک افرادی میسر می‌شود

و من از داشتن این فرصت و درک حضور این چنین استادانی، فوق العاده مسرور و

شادمان هستم. عمرشان دراز باد و سایه‌شان بر سر ما برقرار.

چکیده فارسی

رساله حاضر کوششی است برای توصیف گفتار کودکان ۶ ساله فارسی‌زبان تهرانی (پایه اول دبستان) در قالب نظریه نقش‌گرای نظام‌مند هیلیدی و متیسن (۲۰۰۴). در این رساله که در پنج فصل تدوین یافته از دو فرانش متنی و تجربی این نظریه برای توصیف گفتار کودکان استفاده شده است.

ضرورت و اهمیت چنین پژوهشی از موارد ذیل ناشی می‌شود. نخست اینکه مطالعات توصیفی درباره زبان فارسی و به ویژه درباره گونه گفتاری زبان فارسی و آن هم گفتار کودکان بسیار کم انجام شده است. دوم اینکه دستیابی به یک نظریه زبان‌شناختی منسجم و یکپارچه در توصیف زبان فارسی و گونه‌های آن برای جامعه علمی ایران لازم و ضروری است. و آخر اینکه سایر رشته‌های علمی و مطالعات غیرزبان‌شناختی اما مرتبط و مربوط به زبان فارسی مانند روان‌شناسی زبان، جامعه‌شناسی زبان، آسیب‌شناسی زبان، هوش مصنوعی، کاملاً و جداً به توصیفی دقیق و جامع از زبان فارسی نیازمند و محتاج هستند.

داده‌های مطالعه شده در این رساله بیش از چهار هزار و دویست بند (ساده و مرکب) می‌باشند. این داده‌های گفتاری کودکان از پژوهشی انجام شده در سالهای ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۴ با نام "طرح ملی واژگان پایه در کودکان ایرانی" استخراج و تهیه شده‌اند. این داده‌ها از بیان ۱۴ داستان مصور (آزمون تولیدی) توسط ۲۰ کودک فارسی‌زبان جدیدالورود پایه اول دبستان در شهر تهران حاصل آمده‌اند (۱۰ دختر و ۱۰ پسر که بطور تصادفی انتخاب شدند). هر داستان با ۳ تا ۴ تصویر رنگی و گویا نمایش داده شده است.

نتایج کلی این پژوهش نشان می‌دهند که:

۱- دختران نسبت به پسران، در توصیف داستانهای مصور، از بندهای بسیار فراوان‌تری (دو برابر پسران) استفاده می‌کنند.

۲- ۹۰ درصد از بندها در گونه گفتاری زبان فارسی در کودکان، بند ساده‌اند و ۱۰ درصد مابقی، بند مرکب می‌باشند.

۳- دختران غالباً نشانه‌های پیروما را بکار می‌برند (۶۷ درصد) ولی پسران غالباً این نشانه‌ها را به کار نمی‌برند (۶۸ درصد).

۴- میزان بروز آغازگرهای تجربی نشاندار در گونه گفتاری زبان فارسی در کودکان، ۱۸ درصد است.

۵- میزان حذف ضمیر فاعلی در گونه گفتاری زبان فارسی در کودکان، ۵۵ تا ۶۰ درصد است و به عبارت دیگر، حذف ضمیر فاعلی، تمایلی غالب و فراوان و بی‌نشان است.

- ۶- در گونه گفتاری زبان فارسی در کودکان، میزان کاربرد آغازگرهای مرکب/ چندگانه ۳۰ درصد بوده است.
- ۷- سلسله مراتب زیر برای انواع توالی‌های احتمالی در آغازگرهای مرکب/ چندگانه در گونه گفتاری زبان فارسی در کودکان مشاهده شده است:
- متنی- تجربی (۹۸٪) < بینافردی- تجربی (۵/۱٪) < متنی - بینافردی- تجربی (۱٪).
- ۸- آغازگر متنی در ۹۸ درصد از آغازگرهای مرکب/ چندگانه بکار رفته است.
- ۹- فراوان‌ترین آغازگر متنی، کلمه (بعد) و گونه‌های آن بوده و پس از آن، کلمه (دیگر) و گونه‌های آن بوده است.
- ۱۰- آغازگر متنی در بندهای پیرو غالباً (که) است و پس از آن و با کاربرد بسیار کمتر، (تا) می‌باشد.
- ۱۱- در گونه گفتاری زبان فارسی در کودکان، میزان کاربرد آغازگر بینافردی در آغازگرهای مرکب/ چندگانه تنها ۲ درصد است.
- ۱۲- فرایندهای شش‌گانه فرانش تجربی با بسامد زیر در گونه گفتاری زبان فارسی در کودکان مشاهده شدند:
- مادی (۵/۶۱٪) < رابطه‌ای (۱۳٪) < ذهنی (۱۰٪) < وجودی (۷٪) < رفتاری (۵/۶٪) < بیانی (۲٪)
- ۱۳- پسران بیشتر از دختران از فرایندهای مادی استفاده می‌کنند (۶۸ درصد به ۵۸ درصد) و دختران بیشتر از پسران از فرایندهای ذهنی استفاده می‌برند (۱۲ درصد به ۶ درصد).
- ۱۴- فرایندهای مادی بیش از ۶۰ درصد از کل فرایندها را در گونه گفتار زبان فارسی در کودکان به خود اختصاص می‌دهند.
- ۱۵- پسران و دختران در کاربرد فرایندهای رابطه‌ای، وجودی، رفتاری و بیانی، تفاوت و اختلاف معناداری را نشان نمی‌دهند.
- ۱۶- این رویکرد نظری به خوبی می‌تواند از عهده توصیف داده‌های زبان فارسی برآمده و در مطالعات گوناگون زبان مانند گویش‌شناسی، سبک‌شناسی، گونه‌شناسی، آسیب‌شناسی زبان بکار گرفته شود.
- کلیدواژه‌ها:** فرانش متنی، فرانش تجربی، آغازگر، پایان‌بخش، فرایند مادی، فرایند رابطه‌ای، فرایند ذهنی، فرایند وجودی، فرایند رفتاری، فرایند بیانی، زبان گفتاری، دانش آموزان پایه اول ابتدایی، نظریه نقش‌گرای نظام‌مند هلیدی.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
سپاسگزاری	ج
چکیده فارسی	د
فهرست مطالب	و
فهرست جدول ها	ک
فهرست نمودارها	ل

فصل اول: طرح پژوهش

۱-۱ مقدمه	۲
۲-۱ بیان موضوع	۲
۳-۱ اهمیت پژوهش	۵
۴-۱ سوال های پژوهش	۶
۵-۱ فرضیه های پژوهش	۷
۶-۱ محدودیت های پژوهش	۷
۷-۱ هدف پژوهش و کاربردهای آن	۸
۸-۱ سازمان بندی پژوهش	۹
۹-۱ روش پژوهش و ابزار اندازه گیری	۱۰
۱-۹-۱ نوع پژوهش	۱۰
۲-۹-۱ گزارش طرح ملی واژگان پایه	۱۱
۳-۹-۱ ابزار اندازه گیری: آزمون تولیدی	۱۳
۴-۹-۱ نمونه گیری	۱۷
۱۰-۱ تعریف مفاهیم	۲۱
۱۱-۱ خلاصه فصل	۲۲

فصل دوم: پیشینه

۱-۲ مقدمه	۲۴
۲-۲ پژوهشهای داخلی: پایان نامه ها	۲۴
۱-۲-۲ محمد نبوی	۲۴

۲۵	۲-۲-۲ مریم مؤذن
۲۶	۳-۲-۲ علیرضا خان جان
۲۷	۴-۲-۲ مریم السادات غیاثیان
۳۸	۵-۲-۲ احمد صافی
۳۸	۶-۲-۲ رضا ذوقدارمقدم
۳۸	۷-۲-۲ سهیلا کاووسی نژاد
۵۶	۸-۲-۲ فرزاد میراحمدی
۵۷	۹-۲-۲ مهرخ غفاری مهر
۵۸	۱۰-۲-۲ محمدرضا پهلوان نژاد
۶۱	۱۱-۲-۲ معصومه تبریزمنش
۶۳	۱۲-۲-۲ فرشته رضاخانی
۶۶	۱۳-۲-۲ محمد امامی
۶۷	۱۴-۲-۲ فرزین فهیم نیا
۶۹	۱۵-۲-۲ زینت السادات پیری
۷۰	۳-۲ پژوهشهای داخلی: کتابهای فارسی
۷۱	۱-۳-۲ مهران مهاجر و محمد نبوی
۷۱	۲-۳-۲ لطف الله یارمحمدی
۷۱	۳-۳-۲ فردوس آقاگل زاده
۷۳	۴-۳-۲ لطف الله یارمحمدی
۷۶	۵-۳-۲ پرویز البرزی
۷۷	۴-۲ معرفی کتابهای انگلیسی
۸۰	۵-۲ خلاصه فصل

فصل سوم: چارچوب نظری

۸۳	۱-۳ مقدمه و معرفی
۸۶	۲-۳ فرانش متنی
۹۱	۳-۳ آغازگرهای متنی و بینافردی و تجربی
۹۴	۴-۳ آغازگر ساده و مرکب
۹۴	۵-۳ فرانش بینافردی
۹۵	۶-۳ وجه و مانده
۹۷	۷-۳ فرانش تجربی

۹۸	 فرایند مادی	۳-۷-۱
۹۸	 فرایند ذهنی	۳-۷-۲
۱۰۰	 فرآیند رابطه‌ای	۳-۷-۳
۱۰۰	 فرآیند وجودی	۳-۷-۴
۱۰۱	 فرآیند بیانی	۳-۷-۵
۱۰۱	 فرآیند رفتاری	۳-۷-۶
۱۰۲	 دیگر مشارکان	۳-۸
۱۰۳	 افزوده‌های حاشیه‌ای	۳-۹
۱۰۴	 خلاصه فصل	۳-۱۰

فصل چهارم: یافته‌های پژوهش

۱۰۷	 مقدمه	۴-۱۰۷
۱۰۸	 انواع بندهای تحلیل شده	۴-۱۰۸
۱۰۸	 انواع بندها در کل نمونه	۴-۱۰۸-۱
۱۱۰	 انواع بندها در پسران و دختران	۴-۱۰۸-۲
۱۱۲	 نشانه‌های پیروما در پسران و دختران	۴-۱۰۸-۳
۱۱۴	 آغازگرهای تجربی بی‌نشان و نشاندار	۴-۱۰۸-۲
۱۱۴	 آغازگرهای تجربی در کل نمونه	۴-۱۰۸-۲-۱
۱۱۵	 آغازگرهای تجربی در پسران و دختران	۴-۱۰۸-۲-۲
۱۱۸	 کلمات آغازگرهای تجربی نشاندار در کل نمونه	۴-۱۰۸-۲-۳
۱۲۰	 کلمات آغازگرهای تجربی نشاندار در پسران و دختران	۴-۱۰۸-۲-۴
۱۲۳	 آغازگرهای مرکب / چندگانه	۴-۱۰۸-۳
۱۲۳	 آغازگرهای مرکب در کل نمونه و در پسران و دختران	۴-۱۰۸-۳-۱
۱۲۵	 توالی‌های آغازگرهای مرکب در کل نمونه	۴-۱۰۸-۳-۲
۱۲۶	 توالی‌های آغازگرهای مرکب در پسران و دختران	۴-۱۰۸-۳-۳
۱۲۸	 آغازگرهای متنی	۴-۱۰۸-۴
۱۲۸	 آغازگرهای متنی در کل نمونه	۴-۱۰۸-۴-۱
۱۲۹	 آغازگرهای متنی در پسران و دختران	۴-۱۰۸-۴-۲
۱۳۰	 کلمات آغازگرهای متنی در بندهای ساده در کل نمونه	۴-۱۰۸-۴-۳
۱۳۱	 کلمات آغازگرهای متنی در بندهای ساده در پسران و دختران	۴-۱۰۸-۴-۴
۱۳۴	 کلمات آغازگرهای متنی در بندهای پیرو در کل نمونه	۴-۱۰۸-۵

۱۳۵.....	۴-۶ کلمات آغازگرهای متنی در بندهای مرکب در پسران و دختران
۱۳۶.....	۴-۵ آغازگرهای غیرتجربی
۱۳۶.....	۴-۵-۱ آغازگرهای غیرتجربی در کل نمونه
۱۳۷.....	۴-۵-۲ آغازگرهای غیرتجربی در پسران و دختران
۱۳۸.....	۴-۵-۳ کلمات آغازگرهای بینافردی در کل نمونه
۱۴۰.....	۴-۵-۴ کلمات آغازگرهای بینافردی در پسران و دختران
۱۴۱.....	۴-۶ فرانقش تجربی
۱۴۱.....	۴-۶-۱ فرایندهای شش‌گانه در کل نمونه
۱۴۳.....	۴-۶-۲ فرایندهای شش‌گانه در پسران و دختران
۱۴۵.....	۴-۶-۳ سلسله مراتب فرایندها در پسران و دختران
۱۴۶.....	۴-۷ خلاصه فصل

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۱۴۹.....	۵-۱ مقدمه
۱۵۱.....	۵-۲ انواع بندهای تحلیل شده
۱۵۲.....	۵-۳ آغازگرهای تجربی نشاندار و بی‌نشان
۱۵۳.....	۵-۴ ضمیر فاعلی محذوف
۱۶۷.....	۵-۵ کلمات آغازگرهای تجربی نشاندار
۱۶۹.....	۵-۶ آغازگرهای ساده و مرکب / چندگانه
۱۷۳.....	۵-۷ آغازگرهای متنی
۱۷۵.....	۵-۸ آغازگرهای غیرتجربی
۱۷۹.....	۵-۹ فرانقش تجربی و فرایندهای آن
۱۸۳.....	۵-۱۰ کاربردهای این نوع مطالعات
۱۸۶.....	۵-۱۱ پیشنهادهایی برای مطالعات بعدی

منابع

۱۸۸.....	منابع فارسی
۱۹۴.....	منابع انگلیسی

واژه نامه

واژه نامه فارسی - انگلیسی ۱۹۷

واژه نامه انگلیسی - فارسی ۲۰۸

پیوستها

پیوست ۱: دو نمونه از داده‌های تحلیل شده ۲۲۰

پیوست ۲: چهار نمونه از آزمون تولیدی مصور ۲۵۲

چکیده انگلیسی ۲۵۷

فهرست جدول‌ها

عنوان	صفحه
جدول ۴-۱ انواع بندهای تحلیل شده در کل نمونه.....	۱۰۸
جدول ۴-۲ انواع بندهای تحلیل شده در پسران و دختران و نتایج آزمون آماری Z.....	۱۱۰
جدول ۴-۳ آغازگرهای تجربی بی‌نشان و نشاندار در کل نمونه.....	۱۱۴
جدول ۴-۴ آغازگرهای تجربی بی‌نشان و نشاندار در پسران و دختران و نتایج آزمون Z.....	۱۱۶
جدول ۴-۵ انواع کلمات در آغازگرهای تجربی نشاندار در کل نمونه.....	۱۱۹
جدول ۴-۶ انواع کلمات در آغازگرهای تجربی نشاندار در پسران و دختران و آزمون Z.....	۱۲۲
جدول ۴-۷ مقایسه آغازگرهای مرکب در کل نمونه، پسران و دختران و نتایج آزمون Z.....	۱۲۴
جدول ۴-۸ انواع توالی‌ها در آغازگرهای مرکب در کل نمونه.....	۱۲۵
جدول ۴-۹ انواع توالی‌ها در آغازگرهای مرکب در پسران و دختران و نتایج آزمون Z.....	۱۲۷
جدول ۴-۱۰ آغازگرهای متنی در کل نمونه.....	۱۲۸
جدول ۴-۱۱ آغازگرهای متنی در بندهای تحلیل شده در پسران و دختران و آزمون Z.....	۱۲۹
جدول ۴-۱۲ انواع کلمات در آغازگرهای متنی در بندهای ساده در کل نمونه.....	۱۳۰
جدول ۴-۱۳ انواع کلمات آغازگرهای متنی در بندهای ساده پسران و دختران و آزمون Z.....	۱۳۲
جدول ۴-۱۴ انواع کلمات در آغازگرهای متنی در بندهای ساده در دختران.....	۱۳۳
جدول ۴-۱۵ انواع کلمات در آغازگرهای متنی در بندهای پیرو در کل نمونه.....	۱۳۴
جدول ۴-۱۶ انواع کلمات آغازگرهای متنی در بندهای مرکب در پسران و دختران و نتایج Z.....	۱۳۵
جدول ۴-۱۷ آغازگرهای غیرتجربی در کل نمونه.....	۱۳۷
جدول ۴-۱۸ آغازگرهای غیرتجربی در پسران و دختران و نتایج آزمون آماری Z.....	۱۳۷
جدول ۴-۱۹ انواع کلمات در آغازگرهای بینافردي در کل نمونه.....	۱۳۹
جدول ۴-۲۰ فرایندهای شش‌گانه فرانش تجربی در کل نمونه.....	۱۴۱
جدول ۴-۲۱ فرایندهای شش‌گانه فرانش تجربی در پسران و دختران و نتایج آزمون Z.....	۱۴۳
جدول ۵-۱ تحلیل آغازگری- پایان‌بخشی بر حسب گونه زبانی.....	۱۷۸

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار ۴-۱ مقایسه بندهای تحلیلی شده در کل نمونه	۱۰۹
نمودار ۴-۲ مقایسه انواع بندهای تحلیلی شده بر حسب جنسیت	۱۱۲
نمودار ۴-۳ مقایسه بندهای مرکب با و بدون پیروما بر حسب جنسیت	۱۱۳
نمودار ۴-۴ مقایسه آغازگرهای تجربی نشاندار و بی‌نشان	۱۱۵
نمودار ۴-۵ مقایسه آغازگرهای تجربی نشاندار و بی‌نشان بر حسب جنسیت	۱۱۷
نمودار ۴-۶ مقایسه حذف ضمیر فاعلی بر حسب جنسیت	۱۱۷
نمودار ۴-۷ انواع کلمات در آغازگرهای تجربی نشاندار در کل نمونه	۱۲۰
نمودار ۴-۸ مقایسه انواع کلمات در آغازگرهای تجربی نشاندار بر حسب جنسیت	۱۲۳
نمودار ۴-۹ مقایسه آغازگرهای مرکب بر حسب جنسیت	۱۲۴
نمودار ۴-۱۰ انواع توالی‌ها در آغازگرهای مرکب در کل نمونه	۱۲۶
نمودار ۴-۱۱ مقایسه انواع توالی‌ها در آغازگرهای مرکب بر حسب جنسیت	۱۲۷
نمودار ۴-۱۲ مقایسه آغازگرهای متنی در بندهای تحلیلی شده بر حسب جنسیت	۱۳۰
نمودار ۴-۱۳ انواع کلمات در آغازگرهای متنی در بندهای ساده در کل نمونه	۱۳۱
نمودار ۴-۱۴ مقایسه کلمات آغازگر متنی در بندهای ساده بر حسب جنسیت	۱۳۳
نمودار ۴-۱۵ انواع کلمات در آغازگرهای متنی در بندهای پیرو در کل نمونه	۱۳۴
نمودار ۴-۱۶ انواع کلمات آغازگر متنی در بندهای مرکب بر حسب جنسیت	۱۳۶
نمودار ۴-۱۷ مقایسه آغازگرهای غیرتجربی بر حسب جنسیت	۱۳۸
نمودار ۴-۱۸ مقایسه انواع کلمات در آغازگرهای بینافردي در کل نمونه	۱۴۰
نمودار ۴-۱۹ فرایندهای شش‌گانه فرانش تجربی در کل نمونه	۱۴۲
نمودار ۴-۲۰ فرایندهای شش‌گانه فرانش تجربی بر حسب جنسیت	۱۴۵
شکل (۳-۱) عناصر بافت‌شناسی گفتمانی	۸۴
شکل (۳-۲) عناصر معناشناسی گفتمانی	۸۵
شکل (۳-۳) عناصر دستور نقش‌گرای نظام‌مند هلیدی	۸۶
شکل (۳-۴) عناصر فرانش بینافردي	۹۷

فصل اول

طرح پژوهش

۱-۱ مقدمه

پژوهش حاضر کوششی است برای توصیف گفتار کودکان فارسی زبان. در این پژوهش داده‌های گفتاری در قالب نظریهٔ نقش‌گرای نظام‌مند هلیدی بررسی می‌شوند. در این نظریه چهار ساخت یا لایهٔ معنایی مطرح است: لایه‌های معنایی متنی، تجربی، بینافردی و منطقی. در این رساله ساختمان و ویژگی‌های متنی و تجربی بندها و فعل‌ها در گفته‌های کودکان توصیف و توضیح داده می‌شوند. به عبارت دقیق‌تر در این تحقیق تلاش شده تا زبان فارسی گفتاری از منظر این دو لایه و ساخت در نظریه هلیدی کاویده و مطرح شود. در این راه کوشش می‌شود تا حد امکان نتایج این مطالعه با یافته‌های سایر تحقیقات مرتبط از سایر گونه‌های زبان فارسی مقایسه و بررسی گردد. این پژوهش در کنار پژوهش‌های معدود پیشین و مطالعات پس از این می‌تواند در توصیف بهتر و دقیق‌تر زبان فارسی و در نزدیک شدن به یک نظام و نظریهٔ توصیفی کارآمدتر از زبان فارسی مؤثر و سودمند باشد.

۲-۱ بیان موضوع

توصیف سنتی زبان فارسی از دیرباز در کتابهای دستوری و ادبی وجود داشته است ولی تنها پس از آشنایی ادیبان و دستوریان با علوم غربی و مطالعات زبانی و زبان‌شناختی ایشان است که توصیف‌های غیرسنتی، یعنی مبتنی بر نظریه‌ها و انگاره‌های منسجم علمی از زبان فارسی نگاشته شده‌اند. اما این نوع توصیف‌ها هم فراوان و متعدد نیستند و هم غالباً

به بررسی گونه نوشتاری پرداخته‌اند و هم اکثراً بر نوشتار و کمتر گفتار در بزرگسالان و در متون ادبی و ادبیات متمرکز و مستنداند و به گفتار و حتی نوشتار در کودکان کمتر توجه شده است. با توجه به این کم توجهی به زبان کودکان، هدف در این پژوهش توصیف گفتار کودکان در چارچوب یک نظریه منسجم زبان‌شناسی بوده است.

از سوی دیگر معلوم است که برای هر گونه استفاده از زبان و یا دستکاری آن و یا حتی برای مداخله در زبان و مهارت‌های زبانی، چه در کودکان بهنجار و چه در کودکان مشکل‌دار، قطعاً باید دانست که ویژگی‌های طبیعی گفتار و زبان و مختصات منظم و شاخص و پایدار آن و سطوح و درجات و لایه‌های گوناگون زبان و بسیاری مطالب دیگر کدامند و چگونه‌اند؟ و ناگفته پیداست که پاسخ به این نیازها، گویاتر و دقیق‌تر و مفهوم‌تر خواهد بود اگر توصیف زبانی مبتنی بر یک نظریه علمی و زبانی منسجم و جامع و ژرف بوده باشد. تحقیق حاضر با وقوف بر مسائل بالا اجرایی شده است.

در زبان‌شناسی نقش‌گرای نظام‌مند که یک نظریه معناگراست در تقابل با نظریه‌های صورتگرا، توصیف صورت زبان و کاربرد زبان و اساساً هر توصیفی از زبان با نگاه و با توجه به معنا انجام می‌گیرد چرا که اعتقاد بر این است زبان ابزار انتقال معنی است و هدف اصلی زبان و حتی علت وجودی زبان و غایت شکل‌گیری زبان، نقل و انتقال و بلکه مهم‌تر از اینها شکل‌دهی معنا است و دقیقاً به همین دلیل است که کلر پینتر^۱ که از شاگردان و همکاران و پیروان هیلیدی و مارتین^۲ است در سال ۱۹۹۹ کتابی نوشته با عنوان: یادگیری به وسیله زبان در خردسالی^۳ و باز به همین دلیل است که خود هیلیدی با همکاری متیسن^۴ در

1 - Clare Painter

2 - Martin

3 - *Learning Through Language in Early Childhood*

4 - Matthiessen

سال ۱۹۹۹ کتابی نوشته‌اند با عنوان: *شکل‌دهی تجربه به وسیله معنی: رویکردی زبان بنیاد به شناخت*^۱.

با این توضیح کمی روشن می‌شود که چرا دستور نقش‌گرای نظام‌مند هلیدی، چارچوب نظری پژوهش حاضر، در توصیف ساختمان دستوری-واژگانی زبان، لایه‌های چهارگانه معنایی ذیل را مطرح می‌کند: لایه معنایی تجربی یا فرانش تجربی، لایه معنایی بینافردی یا فرانش بینافردی، لایه معنایی متنی یا فرانش متنی، لایه معنایی منطقی یا فرانش منطقی. در لایه معنایی تجربی یا فرانش تجربی، چگونگی عملکرد و رفتار زبان در بازنمایی تجربه‌های انسان از جهان درون و برون بررسی و کاویده می‌شود. در لایه معنایی بینافردی یا فرانش بینافردی، به نقش زبان و رفتار زبان در ارتباطات و تعاملات انسانی و ردوبدل‌های معنایی بین گوینده و شنونده توجه می‌شود. در لایه معنایی متنی یا فرانش متنی، هر بندی از گفته‌ها و یا هر جمله از نوشته‌ها را دارای ساخت و ساختار می‌دانند و پس و پیش شدن و یا در آغاز و پایان بودن عناصر و سازه‌های زبانی را در آنها معنادار و مهم تلقی کرده و به بررسی آنها و چینش آنها می‌پردازند. در لایه معنایی منطقی یا فرانش منطقی، به رابطه بندها و یا جمله‌ها با یکدیگر در یک متن گفتاری و نوشتاری توجه می‌شود. این مفاهیم را در فصل سوم (چارچوب نظری) مفصل‌تر توضیح خواهیم داد. در این رساله فقط دو فرانش تجربی و متنی در توصیف گفتار کودکان به کار گرفته شده‌اند.

1 - *Construing Experience Through Meaning: A Language- Based Approach to Cognition*

۱-۳ اهمیت پژوهش

به نظر می‌رسد هر نوع توصیفی از زبان و از هر منظری و با هر مختصات، به خودی خود، مهم است و مفید. توضیح اینکه زبان پدیده‌ای است زنده و پویا و پیش و بیش از این، موجودی است بسیار پیچیده. این ویژگی زبان در فرایند یاددهی و یادگیری زبان اول و دوم و به ویژه در آموزش زبان مادری به کودکان مشکل‌دار در کلینیک‌ها، کاملاً عیان و قابل لمس است. اما اگرچه شاید توصیف کامل و جامع این پدیده زنده و پویا و بسیار پیچیده دست نیافتنی باشد ولی می‌توان به چنین توصیفی از زبان نزدیک شد. لذا هر مطالعه‌ای درباره زبان با هر رویکرد و منظری، برای رسیدن به چنین هدفی مهم و لازم است. با این وصف مطالعات توصیفی درباره زبان فارسی کم تعداداند و این کمبود را در نبود حتی یک کتاب توصیفی دستوری نسبتاً کامل از زبان فارسی می‌توان دید.

نیز معتقدم که برای رسیدن به یک نظریه زبان‌شناختی منسجم در توصیف زبان فارسی باید از باریکه‌های توصیفی کوچک عبور کرد. تا توصیف‌های گوناگون و متعدد و دقیق از زبان فارسی در دست نباشد رسیدن به یک منطق نظری و یک نظریه منطقی در باب زبان فارسی ناممکن است. افزون بر اینها برای رسیدن به بهترین و واقعی‌ترین توصیف از هر پدیده‌ای می‌توان و باید توصیف‌های متعدد و گوناگون و از زوایای مختلف و با ضعف و قوت‌های متفاوتی انجام داد و در اختیار داشت تا بتوان از میان این توصیف‌ها، به بهترین و واقعی‌ترین آنها رسید.

در اهمیت مطالعات توصیفی زبان این نکته نیز مزید بر علل است که در سایر مطالعات غیرزبان‌شناسی اما مرتبط با زبان و درباره زبان یعنی آنچه که در روانشناسی زبان و یا جامعه‌شناسی زبان و یا آسیب‌شناسی زبان و یا هوش مصنوعی و مانند اینها انجام می‌شود، کاملاً نیازمند و مبتنی به توصیف‌های دقیق زبان‌شناختی از زبان می‌باشد. مثلاً در

آموزش و درمان اختلالات گفتار و زبان، دانستن طبیعت زبان و ویژگی‌های طبیعی آن، مقدم بر هر کاری است. یا در مطالعه رابطه زبان و تفکر، رابطه زبان و اجتماع، رابطه زبان و فرهنگ، و صدها رابطه دیگر میان زبان و سایر پدیده‌ها، آگاهی از مختصات دقیق و عینی زبان ضروری است.

نکته دیگر اینکه در هر علمی و در هر پژوهشی سه مرحله اساسی و ضروری وجود دارد (حبیبی ۱۳۸۵، ص ۳۴ تا ۳۶): ۱- گردآوری داده‌ها، ۲- توصیف دقیق داده‌ها، و ۳- تبیین یافته‌ها و تدوین نظریه. روشن است که این توالی سه گانه، سلسله مراتبی و پایگانی است. یعنی در این توالی بدون رعایت دقت و صحت در مرحله پیشین، مرحله بعدی با دقت و صحت میسر و محقق نخواهد شد. پس دقت در گردآوری داده‌ها و صحت در توصیف آنها و البته انجام چنین کاری به فراوانی و به طور مکرر و با داده‌های گوناگون برای رسیدن به تبیینی دقیق و صحیح و تدوین نظریه‌ای روشن و گویا از پدیده مطالعه شده ضروری و لازم است. همین توالی و سلسله مراتب و همین ضرورت و لزوم در مطالعات زبانی نیز وجود دارد.

۴-۱ سوال‌های پژوهش

پرسش اصلی پژوهش این است که در چارچوب نظریه نقش‌گرایی نظام‌مند هلیدی ویژگی‌های زبانی گفتار کودکان پایه اول دبستان کدامند؟ این پرسش خود چهار خرده پرسش را شامل می‌شود:

۱- از منظر فرانش متن و نقش‌های آن، گفتار کودکان چه مختصاتی دارد؟

۲- مقایسه گونه گفتاری و گونه نوشتاری کودکان از منظر فرانش متن، چه تفاوتها و

شباهتهایی را نشان می‌دهد؟

۳- از منظر فرانقش تجربی و نقش‌های آن، گفتار کودکان چه ویژگی‌هایی دارد؟

۴- مقایسه گونه زبانی گفتاری و گونه زبانی نوشتاری کودکان از منظر فرانقش تجربی،

چه تفاوتها و شباهتهایی را نشان می‌دهد؟

۱-۵ فرضیه‌های پژوهش

با توجه به خرده پرسش‌های فوق می‌توان چهار فرضیه را مطرح کرد:

۱- از منظر فرانقش متنی، آغازگر ساده و بی‌نشان فراوان‌ترین آغازگر در گفتار کودکان

است.

۲- در مقایسه گونه گفتاری و گونه نوشتاری کودکان از منظر فرانقش متنی، فراوان‌ترین

آغازگر در هر دو گونه، آغازگر ساده و بی‌نشان است.

۳- از منظر فرانقش تجربی، فرایند مادی فراوان‌ترین فرایند در گونه گفتاری زبان

فارسی در کودکان است.

۴- در مقایسه گونه گفتاری و گونه نوشتاری کودکان از منظر فرانقش تجربی، در هر دو

گونه، فرایند مادی فراوان‌ترین فرایند است.

۱-۶ محدودیت‌های پژوهش

مهمترین محدودیت در پژوهش‌های دانشجویی و از جمله این رساله، کمبود فرصت و

زمان است. ویژگی‌ای که در اینجا قابل طرح است تا در مطالعات بعدی به آن توجه شود این

است که در این رساله، داده‌های گفتاری از کودکان نه به صورت خودانگیخته و در محیط

طبیعی و روزمره بلکه به شکل برانگیخته و با کمک آزمونه‌های تصویری استحصال شده‌اند.

البته این شیوه کنترلی و به کمک آزمون، محاسن متعددی دارد مانند سرعت بالا در

جمع‌آوری داده‌ها، یکسانی و یکدستی در پاسخ‌ها (گفته‌ها و نوشته‌ها)، منظم و منسجم شدن روش جمع‌آوری داده‌ها و کم هزینه‌تر و کم زحمت‌تر بودن کار. اما دست‌کم یک ویژگی هم دارد و آن این که تنوع داده‌ها و گوناگونی بندها و جمله‌ها و محتوا و ساختمان آنها، بسان داده‌های گردآوری شده به روش طبیعی و خودانگیخته نیست. البته باید دانست که هر روشی هم حسن دارد و هم عیب، چنانکه روش طبیعی و خودانگیخته نیز با معایبی همراه خواهد بود گرچه محاسنی هم دارد. محدودیت آخر را اینگونه می‌توان بیان کرد که در حد رساله دانشگاهی و فرصت آن فقط می‌شود به یک و یا حداکثر دو فرانش از چهار فرانش موجود در این نظریه دستوری مفصل و پیچیده پرداخت. به عبارت دیگر در حد این رساله فقط فرصت و امکان استفاده از نیمی از لایه‌های معنایی و ویژگی‌های آنها در توصیف داده‌ها بوجود آمد.

۷-۱ هدف پژوهش و کاربردهای آن

هدف اصلی این رساله، همانگونه که پیش از این آمده توصیف گفتار کودکان بر اساس نظریه نقش‌گرای نظام‌مند هلیدی است.

کاربردهای این نوع مطالعات و یافته‌های آنها را می‌توان در موارد زیر و در موارد مشابه دیگر معرفی و مطرح کرد و می‌توان نشان داد که با این کاربرد، کارهای مذکور بهتر و دقیق‌تر به سرانجام خواهند رسید:

الف) مطالعه طولی و بلندمدت درباره رشد گفتار و زبان فارسی در کودکان ایرانی.

ب) تألیف کتابهای درسی و غیردرسی برای کودکان با توجه به ویژگی‌های دستوری و

گفتاری خاص ایشان (مشاهده شده در این نوع رساله‌ها و پژوهش‌ها).

ج) تدوین برنامه‌های زبان آموزی و آموزش زبان برای دوره‌های پیش دبستانی و دبستانی بر اساس مختصات زبانی - گفتاری کشف شده.

د) بکارگیری یافته‌های توصیفی - زبانی در تدوین برنامه‌های توانبخشی و گفتاردرمانی کودکان مبتلا به اختلالات گفتار و زبان.

ه) تهیه ابزارهای سنجش و ارزیابی مهارت‌های گفتاری و زبانی (رشدی و تحولی یا تشخیصی و مرضی) بر اساس یافته‌ها.

۸-۱ سازمان‌بندی پژوهش

این رساله پنج فصل دارد. فصل اول مقدمه است که سیما و نمای کلی رساله یعنی کلیات و روش و مراحل اجرا و اهداف و کاربردها و محدودیت‌های طرح را معرفی می‌کند. فصل دوم شامل پیشینه پژوهشی و نوشتگان تحقیقی در زمینه کاربرد نظریه نقش‌گرای نظام‌مند هلیدی درباره زبان فارسی و مطالعات مرتبط با این رساله می‌باشد. در فصل سوم به مبانی نظری و چارچوب نظریه‌ای استفاده شده در این رساله یعنی دستور نقش‌گرای نظام‌مند هلیدی و متیسن (۲۰۰۴) پرداخته شده است. در فصل چهارم پیکره دادگانی و تحلیل‌ها و توصیف‌های آماری، نموداری و جدولی آنها آمده است. فصل پنجم نیز به نتیجه‌گیری و بحث و نقد سایر مطالعات و بررسی و مقایسه یافته‌ها و استنباط‌ها و نیز ارائه پیشنهاد‌های پژوهشی اختصاص داده شده است.

۹-۱ روش پژوهش و ابزار اندازه گیری

۹-۱-۱ نوع پژوهش:

در توصیف پژوهش‌ها می‌توان از سه محور یا طیف استفاده کرد (پری^۱، ۲۰۰۴ ص ۷۲):
محور یا طیف بنیادی- کاربردی (نظری)^۲، محور یا طیف کیفی- کمی^۳، محور یا طیف
اکتشافی- تأییدی^۴.

این پژوهش هم کاربردی است و هم بنیادی. چون نتایج آن هم در کاربردهای بالینی و آموزشی و تألیفی به کار می‌آیند و هم در توصیف ساختمان زبان فارسی. این پژوهش کمی است و کیفی. چون در آن داده‌ها با اعداد، ارقام، آمار توصیفی، جدول و نمودار نشان داده می‌شود پس کمی است و چون داده‌ها را و ساختمان زبان فارسی را با کلمات و اصطلاحات و واژه‌های دستور نقش‌گرای نظام‌مند هلیدی توصیف می‌کند، پس کیفی است. این پژوهش اکتشافی است و تأییدی. چون برخی مختصات جدید و تازه زبان فارسی را از منظر دستور نقش‌گرای نظام‌مند هلیدی کشف می‌کند پس اکتشافی است و چون کارایی توصیفی و صحت و سقم نظری دستور هلیدی را به کمک ساختمان زبان فارسی، تأیید و یا رد می‌کند پس تأییدی است. به سخن دیگر در این پژوهش از همه جنبه‌های بالا به نحوی و درجه ای پرداخته شده است.

در این رساله توصیفی، داده‌های گردآوری شده فقط تجزیه و تحلیل و توصیف شده و با سایر مطالعات و یافته‌هایشان مقایسه می‌گردند. چون موضوع این رساله بررسی زبان فارسی از منظر دستور نقش‌گرای هلیدی بوده لذا این توصیف در چارچوب این نظریه و دقیق‌تر، در قالب دو فرانش متنی و تجربی از این نظریه انجام می‌شوند. داده‌های مطالعه

1 - Perry

2 - Basic-Applied

3 - Qualitative-Quantitative

4 - Exploratory-Confirmatory

شده بیش از چهار هزار بند می‌باشند. این داده‌های گفتاری کودکان از "طرح ملی واژگان پایه در کودکان ایرانی" انجام شده از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۴ و مشخصاً از نتایج آزمون تولیدی بکار رفته در این طرح استخراج شده‌اند. در ادامه هم گزارش طرح ملی واژگان پایه که در پنج جلد چاپ شده و هم آزمون تولیدی بکار رفته در آن معرفی می‌شوند:

۱-۹-۲ گزارش طرح ملی واژگان پایه:

جلد اول: گزارش کلی

جلد اول با عنوان گزارش کلی در ۴۰۸ صفحه شامل شش فصل است. در فصل اول که کلیات پژوهش نام گرفته مباحثی مثل تعریف مسئله، ضرورت، اهداف، سؤالات، تعریف مفاهیم و کاربرد نتایج طرح آورده شده است. فصل دوم اختصاص به پیشینه دارد و با کتابشناسی‌های واژگان شروع شده است و ضمن بیان سابقه مطالعات واژگانی در زبان‌های انگلیسی، آلمانی، فرانسوی، ایتالیایی، اسپانیایی و روسی به پیشینه پژوهش در زبان فارسی می‌پردازد و با اشاره به کارهای بدره‌ای (۱۳۵۰) و ایمن (۱۳۵۷) و شکری (۱۳۷۴) و دیگران به شماری از مطالعات تخصصی‌تر واژگانی مثل روش‌شناسی اندازه‌گیری حجم واژگان و تحقیقات پیکره‌ای اشاره می‌کند. در فصل سوم مبانی نظری پژوهش آمده و آن عبارت است از تحقیق مشابهی که در سال ۱۹۳۶ در آمریکا سامان داده شده و نتیجه آن در سال ۱۹۴۵ منتشر شده است. در فصل چهارم روش پژوهش معرفی شده است که بخشی از مطالب این فصل به اختصار در رساله حاضر می‌آید. فصل پنجم با عنوان یافته‌های پژوهش پیکره اصلی گزارش است. در این فصل واژه‌های ادراکی و تولیدی به تفکیک پایه و مقولات دستوری اسم، صفت و فعل در قالب مقولات معنایی مستقلی با ذکر تعداد و درصد آورده شده است. فصل ششم به جمع‌بندی گزارش اختصاص دارد و شامل نتایج، مشکلات، بخت‌های مساعد و پیشنهاد است. در پیوست طرح نقشه نقاط نمونه، ۱۷۵

مدرسه تحت پوشش طرح، بازدیدکنندگان از ستاد طرح و فهرست پانصد واژه پربسامد تولیدی به تفکیک پایه آورده شده است (نعمت‌زاده (الف)، ۱۳۸۴).

جلد دوم: آزمون‌های واژگانی

در این مجلد سه آزمون تولیدی، ادراکی و معلمان همراه با توضیحات یکجا آورده شده‌اند (نعمت‌زاده (ب)، ۱۳۸۴). شرح آزمون تولیدی به اختصار در اینجا می‌آید.

جلد سوم: طرح نمونه‌گیری

در این گزارش طرح نمونه‌گیری پژوهش همانند یک موضوع مستقل پژوهشی معرفی شده است. در این گزارش یکصد صفحه‌ای شماری از طرح‌های نمونه‌گیری پژوهش‌های دیگر در ایران و جهان معرفی و نقد شده و چارچوب نظری نمونه‌گیری طرح واژگان پایه معرفی شده و ویژگی‌های آن مثل حجم نمونه و نقاط نمونه تشریح و توجیه گردیده است (دادرس و فاطمی، ۱۳۸۴).

جلد چهارم: گزارش معلمان

جلد چهارم با عنوان واژگان دانش‌آموزان دوره ابتدایی بر اساس نظر معلمان سراسر کشور در یکصد و شصت و یک صفحه به نتایج نظرخواهی از معلمان در چارچوب آزمون واژگانی معلمان می‌پردازد. این گزارش دارای چهار فصل است که در فصل اول به تعریف پژوهش، در فصل دوم به روش و ابزار پژوهش و در فصل سوم به یافته‌های پژوهش و در فصل چهارم به نتیجه‌گیری می‌پردازد. پیکره اصلی این پژوهش نظرخواهی در فصل سوم آن قرار دارد که در دو بخش توصیفی و تحلیلی سازمان یافته است. در بخش توصیفی توصیف نمونه‌ها و توصیف کلی پاسخ‌ها و در بخش تحلیلی آشناترین و ناآشناترین واژه‌ها معرفی شده است (دادرس و منصوری‌زاده، ۱۳۸۴).

جلد پنجم اختصاص به دستاوردهای بین‌المللی طرح واژگان پایه دارد. در سال ۱۳۸۲ همکاران طرح چهارده چکیده به چهاردهمین همایش بین‌المللی زبان برای مقاصد ویژه^۱ ارائه کردند. این همایش در تاریخ ۱۸-۲۲ اوت ۲۰۰۳ در دانشگاه ساری واقع در گیلدفوردر انگلستان برگزار شد. برگزارکنندگان و کمیته علمی همایش پس از مشاهده تعدد و تنوع مقالات، پیشنهاد برگزاری کارگاه واژگان پایه را دادند. در ضمن چهار مقاله را برای ارائه شفاهی نیز پذیرفتند. در این جلد از گزارش، چکیده‌ها و مقالات و طرح کارگاه آورده شده است (نعمت‌زاده (ج)، ۱۳۸۴).

۱-۹-۳ ابزار اندازه‌گیری: آزمون تولیدی

دو بعد مهم زبان به لحاظ روان‌شناسی تولید و درک است. در مقام تولید ما سخن می‌گوییم و می‌نویسیم و در مقام درک ما گوش می‌دهیم و می‌خوانیم و به همین دلیل اگر زبان را فقط در سطح واژه ببینیم باید به درک واژه و تولید واژه بپردازیم. با این نگرش، در طرح ملی واژگان پایه که در همه استانهای کشور اجرا شده و همانگونه که در بالا آمد سه آزمون تولیدی، ادراکی و معلمان تهیه و به کار گرفته شده است، پژوهشگران از آزمون تولیدی برای برانگیختن بیان کلامی در کودکان بهره برده‌اند. چون داده‌های رساله حاضر از این آزمون و نتایج آن انتخاب شده‌اند و درواقع ابزار اندازه‌گیری در این رساله همین آزمون بوده در اینجا فقط این آزمون تولیدی و ویژگیهای آن به اختصار معرفی می‌شود. برای آشنایی با دو آزمون دیگر باید به جلد دوم گزارش طرح واژگان پایه مراجعه کرد:

الف- هدف آزمون تولیدی: دسترسی به واژه‌های گفتاری و نوشتاری دانش‌آموزان ابتدایی. پاسخ‌دهندگان به آزمون تولیدی: دانش‌آموزان ابتدایی.

1 - Language for Special Purposes-LSP

ب- منابع آزمون تولیدی: چهارده موضوع این آزمون با استفاده از منابع واژگانی زبان انگلیسی و با مشورت کارشناسان انتخاب شده و در مراحل مختلف پایلوت شده است.

ج- شکل آزمون تولیدی: آزمون تولیدی واژه دفترچه‌ای است یکصد و سیزده صفحه‌ای، رنگی، به قطع رحلی دارای جلد مقوایی که از عرض باز می‌شود. اطلاعات مربوط به طرح بر روی جلد آمده و در پشت جلد محل‌هایی برای درج اطلاعات دانش‌آموز و معلم و آزمونگر و ناظر اجرایی پیش‌بینی شده است. در صفحات داخل شناسنامه طرح و اسامی همکاران پژوهشی و دست‌اندرکاران طرح آمده است. مقدمه آزمون ساختار و شیوه اجرای آن را برای آزمونگران توضیح داده است. قبل از ورود به بدنه آزمون صفحه‌ای برای تمرین آمده است. بدنه آزمون دربردارنده چهارده موضوع پایه است. صفحات سمت راست (صفحات زوج) مصور است و صفحات روبروی آنها یعنی صفحه سمت چپ، صفحه سفید خط‌داری است که در بالای آن جمله‌ای نوشته شده است و طی آن از دانش‌آموز خواسته شده که مطالبی را بنویسد یا بگوید.

د- محتوای آزمون تولیدی/ جهت‌مندی: در این آزمون گفتار یا نوشتار آزاد و خودانگیخته دانش‌آموز مورد نظر نیست. بلکه دانش‌آموز باید در چارچوب‌های موضوعی، تصویری، زمانی و اجرایی بنویسد. به عبارت دیگر بنا نیست دانش‌آموز درباره هر موضوعی هر جا و در هر زمانی بنویسد بلکه قرار است در مدت زمان معینی در دفترچه‌ای که در اختیارش قرار می‌گیرد با الهام از تصاویر در کنار دیگر همکلاسی‌هایش بنویسد.

ه- محتوای آزمون تولیدی/ موضوع‌مداری: در اغلب تحقیقات مربوط به واژگان پایه نوشتاری، موضوع‌مداری مدنظر قرار می‌گیرد. یعنی از آزمودنی‌ها خواسته می‌شود که درباره موضوعی واحد و مشخص بنویسند. مبنای نظری این گرایش این است که همه آزمون

شوندگان در بافت و زمینه واحدی بیاندیشند و بنویسند تا امکان مقایسه واژه‌ها با یکدیگر وجود داشته باشد.

از آنجا که واژگان پایه مبتنی بر دانش پایه و عمومی است از میان صد موضوع آشنا و مهم با استفاده از نظر کارشناسان و با توجه به امکانات طرح، چهارده موضوع انتخاب شده است. این چهارده موضوع عبارتند از: عیدنوروز، روزعاشورا، کار فکری و بدنی (کارکردن)، صنعت (دندان‌سازی)، کشاورزی (کاشتن)، خلاقیت (پسر با هوش)، شهر، زمان (از خانه تا مدرسه)، اندازه و رنگ (کفش‌های گمشده)، آب (پرنده تشنه)، روستا، خانواده، سواد، کشور ما ایران.

و- محتوای آزمون تولیدی/ تکلیف‌بنیادی: طراحی این آزمون به‌گونه‌ای بوده است که دانش‌آموز با مشاهده تک‌تصویر سمت راست دفترچه آزمون بتواند در صفحه روبروی آن که مخصوص دانش‌آموز است به سؤال «در تصویر چه می‌بینید لطفاً بنویسید.» پاسخ دهد. در اجرای آزمون، در هر داستان، ابتدا هر یک از ۳ یا ۴ قاب تصویر آن (هر داستان/ موضوع در ۳ یا ۴ قاب تصویر شده است) جداگانه و منحصر در یک صفحه می‌آیند تا هم کودکان با آن تصاویر و داستان آنها آشنایی مقدماتی پیدا کنند و هم کلمات و اشیاء درون تصاویر را نام ببرند و به بیان آنها عادت کند. این کار باعث اضطراب زدایی در کودکان و جلب دقت آنان به اجزای تصویر می‌گردد و ایشان را در بیان قصه تصاویر راحت و روان و پرگو می‌کند. پس از مشاهده تک‌تصویرهای هر داستان/ موضوع، همه ۳ یا ۴ تصویر هر داستان، با هم در یک صفحه عرضه می‌شوند و از دانش‌آموز خواسته می‌شود که درباره موضوع تصویرها قصه‌ای بنویسد. کودک چون با تک تک تصویرها از پیش آشنا شده، به راحتی قصه موجود در این ۳ یا ۴ تصویر را بیان می‌کند. بدین ترتیب از هر کودکی، ۱۴ داستان به دست می‌آید.

ز- محتوای آزمون تولیدی/زمانمندی: در زمان پاسخ‌گویی به سؤالات نیز ضوابطی تعیین شد. زمان پاسخ‌گویی به تک‌تصویرها یک دقیقه و زمان قصه‌نویسی/گویی سه دقیقه در نظر گرفته شده است.

ح- محتوای آزمون تولیدی/تصویربنیادی: همان‌گونه که گفته شد آزمون مصور است. طراحان آزمون با توجه به این نکته که دانش‌آموزان دوره ابتدایی آستانه تحمل محدودی برای پاسخ‌گویی به آزمون‌ها دارند در جستجوی راه‌حلی بودند که دانش‌آموزان با انگیزه و اشتیاق بیشتری در آزمون شرکت کنند. استفاده از تصاویر آن هم تصاویری رنگی که تصویرگر کتاب کودک زیر نظر نویسندگان ادبیات کودک و طراح قصه‌ها تولید کرده باشد، با این هدف بوده است.

ت- محتوای آزمون تولیدی/قصه‌بنیادی: با در نظر گرفتن علائق دانش‌آموزان به قصه و با هدف انگیزه‌مند کردن دانش‌آموزان نه تنها در بخشی از آزمون از دانش‌آموزان خواسته شده که قصه بگویند بلکه اساساً تصاویر چهارده موضوع بر اساس قصه‌ای که نویسندگان ادبیات کودک طراحی کرده است، سازمان یافته‌اند.

ی- آزمون تولیدی/اجرای مناسب: دانش‌آموزان پایه دوم تا پنجم که بنا بود در دفترچه‌ها بنویسند در کلاس و با حضور معلم و راهنمایی آزمونگر و در کنار هم‌کلاسان خود به شکل گروهی به آزمون تولیدی پاسخ دادند. دانش‌آموزان پایه اول که قادر به نوشتن نبودند به‌طور انفرادی به آزمون پاسخ دادند. آزمونگران پایه اول در زمان تعیین شده و در مکان مناسبی پاسخ دانش‌آموزان را بر روی نوار صوتی ضبط می‌کردند. دانش‌آموزان در مدت اجرای آزمون مثل دیگر دانش‌آموزان از ساعات تفریح برخوردار بوده‌اند.

ک- آزمون تولیدی/آموزش: برای اجرای آزمون‌ها نه تنها آزمونگران با استفاده از فیلمی که مجری طرح در اختیار ناظران گذاشته بود و راهنمایی ناظران آموزش دیدند، بلکه دانش

آموزان نیز قبل از پاسخ‌گویی رسمی، در دفترچه‌ی آزمون تصویری را به عنوان تصویر تمرینی ملاحظه می‌کردند که با کمک آزمونگر و همکلاسان به آن پاسخ می‌دادند.

ل- آزمون تولیدی/ اجرای مقدماتی (پایلوت): پس از تهیه آزمون برای اطمینان از کارایی آنها در پایه‌های مختلف، دو مدرسه برای اجرای مقدماتی انتخاب شدند. مدرسه اول در شمال تهران و مدرسه دوم در اسلامشهر، از شهرک‌های اطراف تهران، قرار داشتند. پیش از این اجرای مقدماتی نیز تصاویر و قابلیت‌های آنها در کلاس‌های پیش‌دبستانی مهدکودک سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی آزمون شدند.

م- آزمون تولیدی/ اجرای سراسری: پس از تولید ابزارهای گردآوری اطلاعات و مشخص شدن مدارس نمونه تمهیداتی برای اعزام نیرو به استان‌ها و توجیه اهداف طرح فراهم شد.

ن- آزمون تولیدی/ سازمان‌دهی آرشیو: آزمون‌های طرح پس از تکمیل با نظارت ناظر اجرایی و با هماهنگی مجری استانی به تهران ارسال شد. حدود چهل و دو هزار دفترچه‌ی صد صفحه‌ای تکمیل شده سازمان داده شد.

آرشیو به دو قسمت نوشتاری و صوتی تقسیم شد. اطلاعات موجود در این آرشیو گنجینه ارزشمندی است که پژوهشگران می‌توانند از آن برای مطالعه زبان کودک و نگرش‌های آنان استفاده کنند و به همین دلیل پیشنهاد تبدیل آرشیو طرح به مرکز مطالعه زبان کودک داده شده است. در این طرح اطلاعات سازمان‌یافته در آرشیو باید استخراج می‌شد. نظر به حجم وسیع اطلاعات برای ورود و پردازش اطلاعات نرم‌افزاری طراحی شد.

۱-۹-۴ نمونه‌گیری

در این طرح ملی واژگان پژوهی، ۱۷۵ مدرسه ابتدایی (اول تا پنجم دبستان) از کل ۲۹ استان کشور (در سال ۱۳۸۰) و از این تعداد مدرسه، بیش از ۱۷ هزار دانش‌آموز ابتدایی آزمون شده‌اند. به جدول زیر نگاه کنید.

جدول (۱-۱) وضعیت دانش‌آموزان در نمونه آماری و آزمون تولیدی برحسب پایه

وضعیت پایه	انتخاب شده	آزمون شده	ثبت شده
اول	۳۷۵۱	۳۶۰۱	۲۲۷۸
دوم	۳۹۹۱	۳۸۳۳	۳۸۲۷
سوم	۴۱۵۲	۳۹۷۴	۳۸۴۸
چهارم	۴۱۷۲	۴۰۱۵	۳۸۶۵
پنجم	۴۰۲۶	۳۹۲۶	۳۷۷۹
جمع	۲۰۰۹۲	۱۹۳۴۹	۱۷۶۰۶

در شهر تهران نیز ده مدرسه دخترانه و پسرانه جزء طرح بودند. برای این رساله از میان این مدارس، دو مدرسه (دخترانه و پسرانه) بطور تصادفی برگزیده شدند. از دانش‌آموزان این دو مدرسه فقط کلاس اولی‌ها نمونه مطالعاتی بودند. از میان این دانش‌آموزان، بطور تصادفی، بیست نفر انتخاب شدند: ده نفر پسر و ده نفر دختر. در این رساله داده‌های ضبط و ثبت و نوشته شده این بیست دانش‌آموز، تهیه و استفاده شده است. قابل توجه است که گفتار دانش‌آموزان پایه اول در طرح ملی واژگان پایه با دقت از نوارها پیاده شده است و با نظارت یک یا دو نفر زبان‌شناس، بازبینی و اصلاح مجدد شده‌اند. چون موضوع رساله بررسی نحوی است نه آوایی، دقت نظر اعمال شده در پیاده‌سازی نوارها از این منظر، بررسی و پایش شدند که به نظر، کافی و مناسب هدف این رساله بودند.

جدول (۱-۲) وضعیت دانش‌آموزان در نمونه آماری، آزمون و ثبت شده در رایانه برحسب استان

ردیف	وضعیت استان	آمار اولیه	آمار آزمون شده	آمار ثبت شده	ردیف	وضعیت استان	آمار اولیه	آمار آزمون شده	آمار ثبت شده	
۱	آذربایجان شرقی	۶۶۳	۶۵۴	۶۵۴	۱۶	قزوین	۳۲۰	۳۰۱	۲۳۶	
۲	آذربایجان غربی	۴۴۸	۴۴۱	۴۴۱	۱۷	قم	۳۲۱	۳۱۷	۳۱۷	
۳	اردبیل	۳۳۷	۳۳۱	۳۳۱	۱۸	کردستان	۳۷۱	۳۵۷	۳۴۳	
۴	اصفهان	۱۶۵۲	۱۶۳۰	۱۶۲۳	۱۹	کرمان	۱۶۹۹	۱۶۱۶	۱۶۱۶	
۵	ایلام	۱۴۸	۱۴۷	۱۴۷	۲۰	کرمانشاه	۳۷۹	۳۷۰	۳۷۰	
۶	بوشهر	۲۴۰	۲۳۷	۲۳۷	۲۱	کهگیلویه بویراحمد	۱۳۸	۱۳۳	۱۳۳	
۷	تهران	۶۳۳	۶۱۵	۶۱۰	۲۲	گلستان	۳۸۴	۳۶۱	۳۶۱	
۸	شهرستانهای تهران	۱۰۳۶	۱۰۲۱	۸۶۹	۲۳	گیلان	۲۵۵	۲۵۳	۲۵۳	
۹	چهارمحال و بختیاری	۲۸۸	۲۸۲	۲۸۲	۲۴	لرستان	۵۴۷	۵۰۳	۴۸۸	
۱۰	خراسان	۲۹۰۹	۲۸۵۰	۲۸۲۳	۲۵	مازندران	۳۱۴	۳۱۴	۲۸۲	
۱۱	خوزستان	۱۰۰۰	۹۱۰	۹۰۲	۲۶	مرکزی	۶۱۴	۵۸۶	۵۵۲	
۱۲	زنجان	۳۴۰	۳۳۲	۳۳۲	۲۷	هرمزگان	۷۰۸	۶۷۴	۶۷۳	
۱۳	سمنان	۷۳۶	۷۲۶	۶۱۲	۲۸	همدان	۳۲۱	۳۱۱	۳۱۱	
۱۴	سیستان و بلوچستان	۱۳۸۹	۱۲۳۸	۱۲۳۸	۲۹	یزد	۶۵۶	۶۱۳	۶۱۳	
۱۵	فارس	۱۲۴۶	۱۲۲۶	۱۲۲۶	جمع			۲۰۰۹۲	۱۹۳۴۹	۱۷۶۰۶

جدول (۱-۳) وضعیت دانش‌آموزان در نمونه آماری، آزمون و ثبت شده در رایانه بر حسب پایه و استان

ردیف	پایه			اول			دوم			سوم			چهارم			پنجم		
	وضعیت	انتخاب شده	آزمون شده	ثبت شده	انتخاب شده	آزمون شده	ثبت شده	انتخاب شده	آزمون شده	ثبت شده	انتخاب شده	آزمون شده	ثبت شده	انتخاب شده	آزمون شده	ثبت شده	انتخاب شده	آزمون شده
۱	آذربایجان شرقی	۱۱۲	۱۱۰	۱۱۰	۱۲۸	۱۲۶	۱۲۵	۱۳۵	۱۳۴	۱۳۴	۱۳۴	۱۳۳	۱۳۳	۱۳۳	۱۳۳	۱۵۱	۱۵۱	۱۵۱
۲	آذربایجان غربی	۷۸	۷۴	۷۴	۹۲	۹۱	۹۱	۷۳	۷۳	۷۳	۷۳	۹۵	۹۳	۹۳	۱۱۰	۱۱۰	۱۱۰	۱۱۰
۳	اردبیل	۶۶	۶۶	۶۶	۷۹	۸۰	۸۰	۷۳	۷۰	۷۰	۶۹	۶۷	۶۷	۶۷	۵۰	۴۸	۴۸	۴۸
۴	اصفهان	۲۹۹	۲۹۲	۲۸۹	۳۱۸	۳۱۵	۳۱۱	۳۶۹	۳۶۱	۳۶۱	۳۵۴	۳۵۳	۳۱۲	۳۰۹	۳۰۹	۳۰۹	۳۰۹	۳۰۹
۵	ایلام	۲۱	۲۱	۲۱	۲۷	۲۷	۲۷	۲۲	۲۲	۲۲	۲۵	۲۵	۲۵	۴۲	۴۲	۴۲	۴۲	۴۲
۶	بوشهر	۴۰	۳۹	۳۹	۴۸	۴۹	۴۹	۵۰	۴۸	۴۸	۵۷	۵۸	۴۵	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳
۷	تهران	۱۲۷	۱۲۵	۱۲۵	۱۳۳	۱۳۳	۱۳۳	۱۳۶	۱۳۶	۱۳۶	۱۳۴	۱۳۴	۱۳۲	۱۰۳	۹۷	۹۵	۹۵	۹۵
۸	شهرستانهای تهران	۲۰۴	۲۰۲	۲۰۲	۱۹۱	۱۸۵	۱۸۵	۲۰۹	۲۰۹	۲۰۹	۲۱۹	۲۱۷	۲۱۳	۲۰۸	۲۰۸	۱۱۵	۱۱۵	۱۱۵
۹	چهارمحال و بختیاری	۴۹	۴۸	۴۸	۵۰	۵۰	۵۰	۵۵	۵۴	۵۴	۵۴	۵۸	۵۸	۷۳	۷۲	۷۲	۷۲	۷۲
۱۰	خراسان	۵۲۶	۵۱۴	۵۰۷	۵۶۲	۵۴۷	۵۴۷	۶۳۷	۶۲۳	۶۲۲	۵۹۶	۵۷۸	۵۷۸	۵۸۸	۵۸۸	۵۶۹	۵۶۹	۵۶۹
۱۱	خوزستان	۱۹۹	۱۷۸	۱۷۷	۲۱۱	۱۸۷	۱۸۵	۲۰۲	۱۷۴	۱۷۳	۲۰۴	۲۰۰	۱۹۶	۱۸۴	۱۷۱	۱۷۱	۱۷۱	۱۷۱
۱۲	زنجان	۶۶	۶۲	۶۲	۷۹	۷۸	۷۸	۶۱	۶۰	۶۰	۶۵	۶۶	۶۶	۶۹	۶۶	۶۶	۶۶	۶۶
۱۳	سمنان	۱۴۳	۱۴۲	۱۴۲	۱۵۳	۱۵۳	۱۵۳	۱۳۹	۱۳۸	۱۳۸	۱۴۷	۱۴۷	۱۰۹	۱۴۷	۱۴۶	۱۲۶	۱۲۶	۱۲۶
۱۴	سیستان و بلوچستان	۲۸۶	۲۶۲	۲۶۲	۲۸۴	۲۴۵	۲۴۵	۲۸۸	۲۶۶	۲۶۶	۲۶۵	۲۳۹	۲۳۹	۲۵۶	۲۲۶	۲۲۶	۲۲۶	۲۲۶
۱۵	فارس	۲۰۹	۲۰۶	۲۰۶	۲۴۸	۲۴۸	۲۴۸	۲۵۰	۲۴۶	۲۴۶	۲۶۶	۲۶۰	۲۶۰	۲۷۳	۲۶۶	۲۶۶	۲۶۶	۲۶۶
۱۶	قزوین	۵۵	۵۱	۵۱	۵۶	۵۲	۵۲	۷۲	۷۰	۷۰	۶۵	۵۷	۲۷	۷۲	۷۱	۷۱	۷۱	۷۱
۱۷	قم	۵۹	۵۸	۵۸	۶۲	۶۱	۶۱	۶۶	۶۶	۶۶	۷۴	۷۱	۷۱	۶۰	۶۱	۶۱	۶۱	۶۱
۱۸	کردستان	۵۸	۵۴	۵۴	۷۵	۷۲	۷۲	۷۷	۷۴	۷۴	۸۰	۸۰	۸۰	۸۱	۷۷	۷۷	۷۷	۷۷
۱۹	کرمان	۳۴۵	۳۱۷	۳۱۷	۳۴۹	۳۳۱	۳۳۱	۳۲۹	۳۱۶	۳۱۶	۳۱۶	۳۱۸	۳۱۸	۳۴۵	۳۳۴	۳۳۴	۳۳۴	۳۳۴
۲۰	کرمانشاه	۷۴	۶۹	۶۹	۶۵	۶۴	۶۴	۸۴	۸۰	۸۰	۸۰	۷۸	۷۸	۷۸	۷۹	۷۹	۷۹	۷۹
۲۱	کهگیلویه و بویراحمد	۲۴	۲۲	۲۲	۲۵	۲۴	۲۴	۲۹	۲۷	۲۷	۳۴	۳۳	۲۶	۲۷	۲۷	۲۷	۲۷	۲۷
۲۲	گلستان	۷۴	۷۲	۷۲	۷۸	۶۸	۶۸	۷۳	۶۹	۶۹	۸۸	۸۱	۸۱	۷۱	۷۱	۷۱	۷۱	۷۱
۲۳	گیلان	۵۵	۵۵	۵۵	۴۷	۴۵	۴۵	۴۶	۴۴	۴۴	۵۴	۵۵	۵۵	۵۳	۵۴	۵۴	۵۴	۵۴
۲۴	لرستان	۱۰۸	۹۷	۹۷	۹۷	۹۳	۹۳	۱۱۷	۱۱۵	۱۱۵	۱۲۵	۹۶	۹۲	۱۰۰	۱۰۲	۹۱	۹۱	۹۱
۲۵	مازندران	۶۰	۶۳	۶۳	۶۱	۵۸	۵۸	۶۶	۶۴	۶۴	۵۷	۵۶	۴۵	۷۱	۷۱	۵۹	۵۹	۵۹
۲۶	مرکزی	۱۲۱	۱۱۸	۱۱۸	۸۴	۱۱۷	۱۱۷	۱۳۶	۱۱۶	۱۱۶	۱۱۹	۱۱۸	۱۱۸	۱۲۰	۱۱۷	۱۱۷	۱۱۷	۱۱۷
۲۷	هرمزگان	۱۲۳	۱۱۸	۱۱۸	۱۶۴	۱۶۰	۱۶۰	۱۴۴	۱۲۶	۱۲۵	۱۵۵	۱۵۰	۱۲۲	۱۲۰	۱۲۰	۱۲۰	۱۲۰	۱۲۰
۲۸	همدان	۵۶	۵۵	۵۵	۵۷	۵۵	۵۵	۸۲	۷۸	۷۸	۶۲	۵۹	۵۹	۶۴	۶۴	۶۴	۶۴	۶۴
۲۹	یزد	۱۱۴	۱۱۱	۱۱۱	۱۳۴	۱۲۹	۱۲۹	۱۳۲	۱۱۵	۱۱۵	۱۳۴	۱۲۳	۱۲۳	۱۴۲	۱۳۵	۱۳۵	۱۳۵	۱۳۵
جمع		۳۷۵۱	۳۶۰۱	۳۵۵۶	۳۹۹۱	۳۸۳۳	۳۸۲۷	۴۱۵۲	۳۹۷۴	۳۸۴۸	۴۱۷۲	۴۰۱۵	۳۸۶۵	۴۰۲۶	۳۹۲۶	۳۷۷۹	۳۷۷۹	۳۷۷۹

۱-۱۰ تعریف مفاهیم

مفاهیم کلی مطرح در رساله حاضر عبارتند از:

زبان‌شناسی نقش‌گرا^۱: از رویکردهای غالب در زبان‌شناسی معاصر است و ارتباط معنایی را مهم‌ترین وظیفه زبان می‌داند. پس در این دستور مسائل زبانی بر بنیاد معنا توصیف و تبیین و تحلیل می‌شوند.

دستور نقش‌گرای نظام‌مند^۲: این دستور که رویکردی نقش‌گرایانه به زبان دارد به ابزارهای نظری و قالبهای توصیفی معنابنیاد و نقش محور در برخورد با صورت‌های مختلف زبانی مجهز است. این دستور را مایکل هلیدی^۳ به دست داده است.

بند^۴: واحد تحلیل دستوری در دستور نقش‌گرای نظام‌مند هلیدی است: انواع معناها و نقش‌ها و فرانش‌ها و انواع ساختها غالباً در سطح بند بررسی می‌شوند.

فرانش متنی^۵: یکی از چهار لایه معنایی مطرح در دستور نقش‌گرای نظام‌مند هلیدی بوده و دارای دو نقش آغازگر^۶ و پایان‌بخش^۷ است. این فرانش از جلوه‌ای از متنیت متن صحبت می‌کند.

فرانش تجربی^۸: یکی از چهار لایه معنایی در دستور نقش‌گرای نظام‌مند هلیدی بوده و دارای دو نقش فرایند^۹ و مشارک^{۱۰} است. در این فرانش، بازنمایی زبانی تجارب بیرونی و درونی صورت می‌گیرد. فرایندها در این فرانش، شش مورد می‌باشند:

-
- 1 - Functional Linguistics
 - 2 - Systemic Functional Grammar
 - 3 - Halliday
 - 4 - clause
 - 5 - Textual Metafunction
 - 6 - Theme
 - 7 - Rheme
 - 8 - Experiential Metafunction
 - 9 - Process
 - 10 - Participant

فرایندهای مادی^۱، ذهنی^۲، رابطه‌ای^۳، بیانی^۴، رفتاری^۵ و وجودی^۶.

مشارکان اصلی هر فرایند ویژه همان فرایند و متفاوت از سایر مشارکان در دیگر

فرایندها هستند.

۱-۱ خلاصه فصل

در فصل اول این رساله روش پژوهش به کار گرفته شده در رساله و نیز خلاصه‌ای از

کل پژوهش انجام شده آمده است. در این فصل، پس از بیان موضوع و شرح اهمیت و

ضرورت آن سازمانبندی رساله بیان شده و سپس به طور مفصل، داده‌های تحقیق و منبع

گردآوری آنها معرفی شده است. در پایان فصل هم مفاهیم اصلی به کار رفته در رساله به

طور مختصر تعریف شده‌اند.

-
- 1 - Material
 - 2 - Mental
 - 3 - Relational
 - 4 - Verbal
 - 5 - Behavioral
 - 6 - Existential